

Rapport 2002

GSLTs svenska rådgivningsgrupp

Gruppens aktivitet 2002

GSLTs svenska externa referensgrupp sammanträdde den 22 oktober 2002 i stora gästmatsalen på Humanistiska fakulteten, Göteborg. Närvarande var: Robin Cooper (föreståndare GSLT), Joakim Nivre (biträdande föreståndare GSLT), Lars Ahrenberg (biträdande föreståndare GSLT), Anki Dellnäs (humanistiska fakultetens representant, sekreterare), Johan Boye (Telia Research), Jesper Högberg (Pipebeach), Leif Grönqvist (doktorandrepresentant GSLT). Eva Ejerhed (Hapax) och Pontus Johansson (doktorandrepresentant GSLT) hade förhinder att närvara.

Syftet med detta möte var att diskutera

- GSLTs mål och hur väl de har uppnåtts under året
- strategi 03–08
- GSLTs relation till näringslivet

Denna rapport är baserad på den diskussion som fördes under mötet samt korrespondens via email efter mötet.

Positivt omdöme om GSLTs tillkomst

GSLT bereder en god chans till att stärka det språkteknologiska området nationellt. Satsningen på en nationell forskarskola ger mycket goda utvecklingsmöjligheter för studenter och forskare inom området. Från näringslivsperspektiv är det naturligtvis bra då den breddade kunskapsbasen i slutänden kommer näringslivet tillgodo.

Vilken roll spelar grundforskning i forskarutbildningen?

En fråga som forskarskolan står inför är om det är rimligt att målsättningen inom GSLT är att man ska vara ledande på vissa smala forskningsområden, dvs få fram resultat som kan leda till kommersiellt gångbara produkter, eller om man skall satsa på bredd på bekostnad av visst djup.

Det är viktigt att forskarskolan bedriver grundforskning som siktar på att i kortare eller längre tidsperspektiv kommer att vara applicerbart på system av kommersiellt intresse. Det är däremot inte bra om doktoranderna ägnar sig åt ren applikationsutveckling, t.ex. gör nya talbaserade tjänster, utan att det finns någon grundforskningsfråga i bakgrunden. (Detta kanske i första hand kan vara ett problem för industridoktorander.) Förhoppningen är att GSLT kan bidra med doktorer som kommer till näringslivet med originella och genuint nya idéer, inte doktorer som bara är bra på att utveckla applikationer.

Vilken roll spelar praktisk systemutveckling i en språkteknologisk forskarutbildning?

Programmering är viktig att kunna utifrån ett näringslivsperspektiv. Näringslivet är mer pragmatiskt än akademien i det avseende att man lägger större vikt vid affärsidéer och prototyper som faktiskt snurrar än vid teoretiska resultat. Därmed är inte sagt att man inte kan göra teoretiskt intressanta saker i näringslivet, men det är en klar fördel om man kan paketera sina idéer i ett fungerande system. Man behöver inte vara en stjärnprogrammerare, men man behöver åtminstone kunna tillräckligt mycket för att kunna prata med stjärnprogrammerare, och ha en uppfattning vad som är svårt respektive lätt att utföra. Om man inte alls behärskar programmering ökar chansen/risken för att man får göra en administrativ karriär. Man kan också riskera att bli avskedad först vid neddragningar (speciellt i mindre företag, kanske).

Detta måste sättas mot farhågan att en doktorand kan tvingas lägga ned mycket arbete på systembyggande som inte är forskningsmeriterande, innan han/hon kommer till det egentliga forskningsproblemet. Det kan vara bra om det finns ett antal system som hela tiden utvecklas och underhålls vid de olika institutionerna. På så sätt kan den tid som doktoranden måste lägga på icke utvecklande programmering minimeras.

Forskning kring användarstudier och människa-maskin interaktion

Det vore bra om det fanns en kurs eller en del av en kurs som tar upp metodfrågor för användarstudier så doktoranderna kan undvika att göra en del grundläggande misstag. När man ska göra en användarstudie så är det bättre ju närmre en autentisk användarsituation man kommer och därför kan det vara både praktiskt och motiverat att ej bygga sina egna system från början.

I sammanhang där forskarskolan ingår kan termen "Människa-maskin interaktion" tas i bred mening. Det vore bra om GSLT skulle erbjuda kurser i detta område.

Industrirelevans

Det är viktigt för doktorander att få inblick i vad som finns för produkter och vad det är för status på dem idag. Också vilka produkter som kan kommersialiseras och vad det är som förhindrar kommersialisering av språkteknologiska produkter. (Det sista kan exempelvis vara intressant att forska om i samarbete med en ekonom.)

Sådana kunskaper kan stimulera doktoranden att välja ett ämne som är centralt inom området men inte mindre intressant ur ett akademiskt perspektiv. Det kan vara mycket stimulerande att forska på något som man vet är ett reellt problem. Att förstå morgondagens problem underlättas om man har den sortens kunskap.

Det kan vara svårt för akademiska forskare att få grepp om de tekniker som finns etablerade inom industrin eftersom dessa inte är allmän kunskap. Det är därför viktigt att etablera kontakt med industrin för att få tillgång till den kunskap som finns i industrin. Detta med tanke på att akademisk forskning kan bygga vidare på industrins kunskaper och göra dessa än mer effektiva.

Viktigt att bygga upp en relation med industrin

Var skall forskarskolans färdiga doktorander hamna? I industrin eller inom akademien? Vill industrin egentligen ha forskarutbildad personal? Den svenska industrins inställning till doktorer är inte helt igenom positiv. Det är därför viktigt att GSLT åtar sig att bygga upp en relation med industrin där man får insikter i vad som sker. Förslag till aktiviteter kan vara

- Seminarier där inbjudna gäster från företag får berätta vad de gör. (Här är det viktigt att inbjuda ett företag åt gången.)

- Seminarier där GSLT berättar för representanter från företag vad som pågår inom forskarskolan. (Här kan man tänka sig inbjuda flera företag samtidigt.)
- Populärvetenskapliga fora såsom språkteknologidagen och Språkteknologi.org (SLATE)
- Andra utåtriktade verksamheter som öppet hus, industridagar. GSLT kan även delta i verksamheter i annans regi såsom Vinnovas dag relation akademi-industri.

Det är viktigt med bra kanaler för att nå ut. Branschorganisation saknas just nu.

Vad det gäller praktiska aspekter av att inbjuda företag verkar det vara lämpligast att ha seminarier på högst en dag (inte på helgerna).